

**RAPORT Z DZIAŁALNOŚCI
FUNDACJI POGRANICZE
w roku 2009**

Siedziba Fundacji

16-500 Sejny, ul. Piłsudskiego 37

Biuro Fundacji

16-400 Suwałki, ul. Kościuszki 71

tel./fax (87) 565 03 69

e-mail: fundacja@pogranicze.sejny.pl

www.pogranicze.sejny.pl

Bank i numer konta Fundacji:

PKO SA II O/Suwałki

16-400 Suwałki, Kościuszki 72

nr konta: 95 1240 3363 1111 0000 2800 3579

Data rejestracji:

5 czerwca 1990 r.

numer KRS:

0000178248

numer identyfikacyjny w systemie REGON:

P-005411430-95000000

59-2-834-79249

Zarząd Fundacji:

Krzysztof Czyżewski – prezes

Bożena Szroeder – członek Zarządu

Wojciech Szroeder – członek Zarządu

Małgorzata Sporek-Czyżewska – członek Zarządu

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI POGRANICZE W 2009 ROKU

- **Działania międzynarodowe:**

- Akademia Dialogu Międzykulturowego „Nowa Agora”
- Gra Szklanych Paciorków - Laboratoria Praktyk Międzykulturowych
- Księga Wielkiego Księstwa Litewskiego - ku europejskim tradycjom wspólnotowości
- Claudio Magris Człowiekiem Pogranicza 2009
- Wolontariat europejski w ramach programu „Młodzież w działaniu”

- **Działania lokalne:**

- Lektorium Sejneńskie
- Trakt Krasnogrudzki
- Meridian Café
- Międzynarodowe Centrum Dialogu
- Wydawnictwo

- **Działalność publiczna** - wykłady i nagrody

DZIAŁANIA MIĘDZYNARODOWE

Akademia Dialogu Międzykulturowego „Nowa Agora”

„Nowa Agora” to cykl międzynarodowych sympozjów poświęconych wielokulturowości, gromadzących teoretyków i praktyków dialogu międzykulturowego – naukowców, działaczy organizacji pozarządowych, animatorów kultury i artystów.

Celem projektu „Nowa Agora” jest zainspirowanie debaty nad przyszłością społeczeństwa wielokulturowego w Europie, gdzie coraz częściej mówi się o jego kryzysie. W obliczu nowych fal uchodźców i emigrantów, bliskiego styku z islamem i innymi kulturami, kiedy odnawiają się stare urazy na tle narodowościowym czy religijnym, jesteśmy świadkami odradzania się postaw wrogich innemu, wrogich dzieleniu wspólnych wartości i wspólnego życia w zróżnicowanym kulturowo społeczeństwie. W dawnych wielokulturowych miastach Europy i na jej pograniczach istniała agora – przestrzeń, która umożliwiała spotkanie i dialog grup różniących się narodowością, religią czy językiem; stanowiła niezbędne spoiwo dla ich współistnienia i wytwarzała kulturę dialogu, która oddziaływała na

etos życia codziennego. Czy jesteśmy świadkami zaniku agory w nowoczesnych, wielokulturowych społeczeństwach demokratycznych? Czy możliwe jest jej odrodzenie? – oto pytania, nad którymi zastanawiają się uczestnicy sympozjów.

Do udziału w tych spotkaniach każdorazowo zapraszamy „teoretyków” – naukowców i badaczy, którzy w swych pracach rysują diagnozy naszych społeczeństw, jak i „praktyków” – ludzi, którzy w różnych dziedzinach starają się wcielić w życie ideę dialogu międzykulturowego. „Nowa Agora” nie ma charakteru konferencji naukowej, lecz jest otwartą debatą, której zadaniem jest poszukiwanie inspirujących idei, dyskusowanie o procesach zmieniających nasze społeczeństwa, a jednocześnie – wskazywanie sposobów na praktyczne, konkretne działania, które w lokalnych społecznościach pogranicza tworzą przestrzeń dialogu.

W czerwcu 2006 roku odbyło się pierwsze sympozjum z cyklu Wędrującej Akademii. Miało ono miejsce w Sarajewie, stolicy Bośni, regionie dotkniętym tragedią w ostatnim dziesięcioleciu XX wieku. W dziesięć lat po masakrze w Srebrenicy i w czasie, kiedy odbudowany został Stary Most w Mostarze powróciliśmy z refleksją do tego istotnego i bolesnego w wymiarze europejskim doświadczenia. Wystąpienia wybitnych intelektualistów z Europy i Stanów Zjednoczonych stanowią wnikliwy materiał współczesnej refleksji humanistycznej nad problemami porozumienia i dialogu pomiędzy ludźmi różnych kultur, religii i narodowości w Europie. Tym samym Sympozjum stało się częścią koniecznej pracy nad tworzeniem nowego paradygmatu dialogu jako podstawy dla wspólnoty europejskiej w XXI wieku. Staraniem jego uczestników było wypracowanie przesłania dla młodego pokolenia Europejczyków żyjących w dobie kryzysu wielokulturowości i globalizacji.

W czerwcu 2007 roku sympozjum Wędrującej Akademii odbyło się we Wrocławiu. Miało ono trzy tematy przewodnie: 1. Cosmopolis. Dziedzictwo, nowoczesność i budowanie mostów jako nowa strategia miasta wielokulturowego. 2. Religia i jej rola w świecie wielokulturowym. 3. Co się z nami stało?, kłopoty z demokracją i odrodzenie sentymentów nacjonalistycznych w Europie Środkowowschodniej. Wykładom i dyskusjom w ramach sympozjum towarzyszyły prezentacje artystyczne, filmy, wystawy i performance.

W listopadzie 2008 roku Wędrowną Akademię gościła w Sejnach w siedzibie Pogranicza. Temat spotkania brzmiał: „Nowe utopie edukacyjne. Filozofia

edukacji międzykulturowej”. Tegoroczne sympozjum wypracowało nową formułę. „Nowa Agora” nie była konferencją naukową czy akademicką. Stała się raczej forum dla debaty wymiany idei. Podczas sympozjum nie odbywały się formalne wykłady. Mówcy proszeni byli o zagajenia (komentarze, wprowadzenia) dające początek otwartej, swobodnej i nieformalnej dyskusji z udziałem wszystkich uczestników spotkania. Zastanawiano się nad uniwersytetem, nad kryzysem zarówno samej instytucji, jak i konstytuującą ją filozofią. Wypracowany przez niemal 900 lat etos *universitas*, stanowiący fundament cywilizacji europejskiej jest zagrożony, mówi się nawet o jego zaniku. Taka diagnoza otwiera przestrzeń do tworzenia utopii. W debacie poszukiwano odpowiedzi na pytanie o to na jakich wartościach powinniśmy budować etos *universitas* w XXI wieku. Jakie nowe narzędzia w warsztacie pedagogicznym powinny zostać wypracowane? Do jakich idei i wartości narzędzia te powinny być przysposobione? Miejsce sympozjonu, Sejny, wybrano ze względu na planowany w Krasnogrudzie program Prowincja Pedagogiczna Budowniczych Mostów (Międzynarodowe Centrum Dialogu w Krasnogrudzie), którego założenia były podczas spotkania dyskutowane.

„Nowa Agora” w 2009 roku (czwarta taka inicjatywa z kolei) była zatytułowana „**Muzułmanie: partnerzy w dialogu**” i koncentrowała się na islamie w dialogu z innymi kulturami. Badaliśmy przykłady, perspektywy i zagrożenia tego dialogu, czasami rozważając przeszłość i historię, jednak skupiając się przede wszystkim na sytuacji współczesnej. Zastanawialiśmy się nad sposobami, w jakie „sąsiedztwo” (wspólna przestrzeń/społeczność) może być budowane wspólnie z muzułmańskimi imigrantami w Europie. Próbowaliśmy określić praktyczne metody i narzędzia dla realizacji naszych pomysłów. Uczestnikami projektu byli zarówno „myśliciele” (socjologowie, antropologowie kultury, filozofowie), jak i „praktycy” (liderzy społecznościowi, liderzy organizacji pozarządowych i animatorzy kultury, współpracujący ze społecznościami muzułmańskimi), dziennikarze i studenci z różnych krajów Europy (80 uczestników). Miejscem wydarzenia były Poczdam oraz Berlin – jedno z głównych miast pogranicznych Europy, w którym dialog z islamem stanowi poważne wyzwanie.

Każdy dzień Sympozjonu składał się z dwóch do trzech dwugodzinnych sesji z dyskusjami. Program wieczorny wypełniły: koncert Scholi Węgajty *Orient – Oxident*, wizyta w Martin-Gropius-Bau (wystawa sztuki muzułmańskiej) oraz pokaz filmu Fatiha Akina *Na krawędzi nieba*.

Pierwszego dnia z przemówieniami wystąpili Mustapha Tlili, Moha Ennaji oraz Selim Chazbijewicz. Pierwszy mówca skupił się na wspólnocie historii i tożsamości Islamu oraz Europy, która może posłużyć za podwaliny wspólnej polityki. Drugi opisał różnice polityczne między krajami muzułmańskimi a Europą. Skupił się przede wszystkim na Maroku, które ze względu na wieloletnią okupację francuską, jest szczególnie związane z krajami Europy zachodniej. Trzeci mówca streścił historię współżycia Tatarów polskich w organizmach politycznych minionych Rzeczpospolitych aż po współczesność.

Drugiego dnia z przemówieniami wystąpili Moshe Shner i Fatima Sadiqi. Pierwszy mówca opisywał wyzwania dialogu żydowsko-muzułmańskiego w Izraelu i porównywał je do problemów mniejszości żydowskiej w siedemnaściecennych Niemczech. Druga mówczyni przedstawiła trudności i jednocześnie możliwości ruchów feministycznych w krajach muzułmańskich, szczególnie

w Afryce Północnej, w kontekście światopoglądu feminizmu światowego. Specjalna część dyskusji poświęcona była dialogowi międzyreligijnemu jako jednej z najbardziej drażliwych kwestii w relacjach Europy ze światem muzułmańskim.

Trzeciego dnia z przemówieniami wystąpili praktycy: Faouzi Skali, Isabella Thomas oraz Husein Oručević. Pierwszy mówca omawiał skomplikowaną tożsamość muzułmanów w Europie, wychodząc od organizowanego przez siebie festiwalu sufizmu w Fezie. Druga mówczyni przedstawiała trudności dialogu w wielokulturowych dzielnicach wschodniego Londynu. Trzeci omawiał wpływ przestrzeni miejskich w kulturze europejskiej na praktykę dialogu. Ważnym elementem wszystkich dyskusji tego dnia była kategoria „sąsiedztwa”, czyli problematyka dzielenia wspólnej przestrzeni społecznej.

Mówcami Sympozjonu byli:

prof. Mustapha Tlili, szef New York Center for Dialogues;

prof. Moshe Shner, dyrektor Wydziału Filozofii Żydowskiej w Oranim Academic College w Izraelu;

prof. Selim Chazbijewicz, założyciel Związku Tatarów RP;

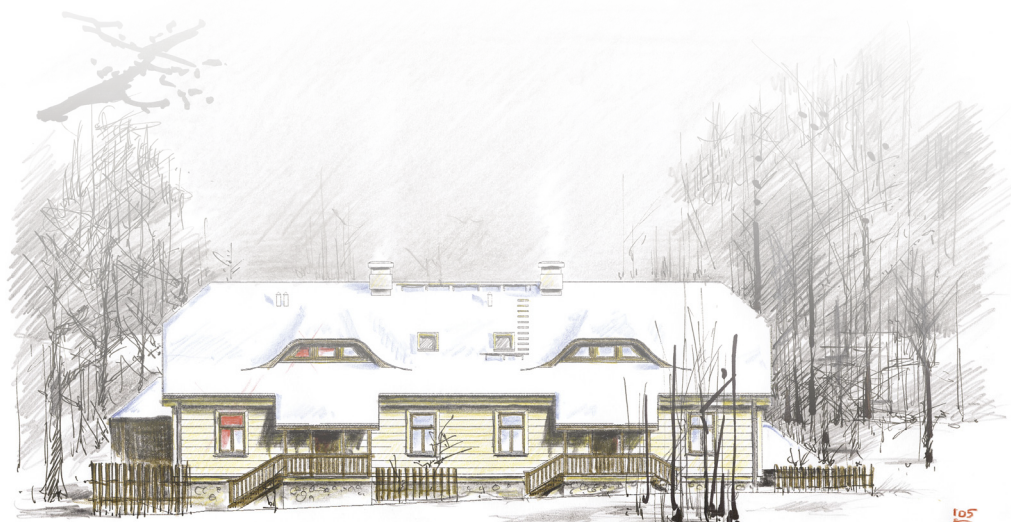
prof. Fatima Sadiqi, dyrektor Isis Centre for Women and Development;

prof. Moha Ennaji, prezes South North Center for Intercultural Dialogue w Maroku;

dr Faouzi Skail, twórca i organizator Festival of World Sacred Music w Fezie;
Husein Oručević, dziennikarz radia BH1 w Sarajewie, praktyk, działacz Centrum Abrasević w Mostarze;

Isabella Thomas, dziennikarka i praktyk dialogu;

Krzysztof Czyżewski, prezes Fundacji Pogranicza (moderator dyskusji).

Gra Szklanych Paciorków - Laboratoria Praktyk Międzykulturowych

„Gra Szklanych Paciorków”, kolejne przedsięwzięcie Fundacji zawdzięczające swą nazwę powieści Hermanna Hessego, to długofalowy program edukacyjny zrealizowany we współpracy z animatorami kultury z Azerbejdżanu, Bułgarii, Grecji i Wielkiej Brytanii. Głównymi partnerami Fundacji są: Fundacja Nova Kultura (Bela Rečka, Bułgaria) i stowarzyszenie „Laundry” (Birmingham, Wielka Brytania). Organizacje te prowadzą działalność w regionach pogranicza, w społecznościach wielokulturowych, gdzie palącym problemem są kwestie pamięci, zdewastowanego dziedzictwa kulturowego i środowiska naturalnego, konfliktów społecznych i narodowościowych, imigrantów i budowania nowej wspólnoty. W swoich działaniach łączą sztukę z działalnością społeczną, prowadząc bądź działania edukacyjne oparte na twórczości artystycznej (Bela Rečka), bądź uprawiając sztukę zaangażowaną społecznie („Laundry”). Celem projektu było pogłębienie warsztatu i metodologii tych ośrodków oraz wspólne wypracowanie nowych form praktyk międzykulturowych. Długofalowym celem projektu jest głębsze poznanie zróżnicowanych kulturowo grup, wśród których pracujemy i budowa efektywnego dialogu między nimi.

Projekt składał się z cyklu wizyt studyjnych i naprzemiennych wydarzeń organizowanych przez partnerów w swoich krajach, podczas których prezentują oni swój model pracy. Dalszym etapem będzie głębsze zaangażowanie organizacji z Azerbejdżanu – bakijskiego Centre for National and International Studies i z Grecji – Etz Hayyim Synagogue z Chanii na Krecie, które obecnie biorą udział w projekcie jako obserwatorzy.

W 2009 roku działania projektowe były skoncentrowane w poszczególnych laboratoriach w Birmingham, Belej Rečke i w miasteczku Hania na Krecie. Ponadto, grupa artystów z Anglii, Polski i Bułgarii powędrowała ze swoim laboratorium do stolicy Macedonii, Skopje, gdzie odbyły się prezentacje projektu, warsztaty i wymiana doświadczeń z lokalnymi organizacjami zajmującymi się na co dzień pracą artystyczną i edukacyjną w środowisku wielokulturowym i zainteresowanymi w przyszłości budowaniem własnego laboratorium praktyk międzykulturowych.

Laboratorium Bela Rečka (Bułgaria) – działania laboratorium dotyczą małej społeczności wsi Bela Rečka. Osiedla w tej wsi grupa artystów (zespół Fundacji Nowa Kultura) wraz z jej mieszkańcami prowadzi szereg działań kulturowych związanych z odzyskiwaniem pamięci miejsca (zbieranie ustnych przekazów związanych z historią regionu, które służą jako materiał do różnego rodzaju działań artystycznych takich jak teatr, muzyka, plastyka, performance). W 2009 roku zrealizowano szereg warsztatów i prezentacji projektu, i wydano książkę pod tytułem *Jak zrobić dzwon*. Dwujęzyczna książka zawiera opowieści i dokumentację fotograficzną powstałą podczas projektu. W tym laboratorium powstał również film „Pamięć Belej Rečki”, zrobiony we współpracy z Instytutem Goethego. Film został pokazany w bułgarskiej telewizji państwowej. Jak w poprzednim roku, i w tym 2009tym, odbył się festiwal pod tytułem „Kozie mleko”, czyją część tworzyła także wymiana pomiędzy partnerami projektu.

Laboratorium Birmingham (Wielka Brytania) – działania laboratorium dotyczą środowisk emigranckich w biednych dzielnicach przemysłowych Birmingham. Warsztaty, w których brała udział młodzież były prowadzone w oparciu

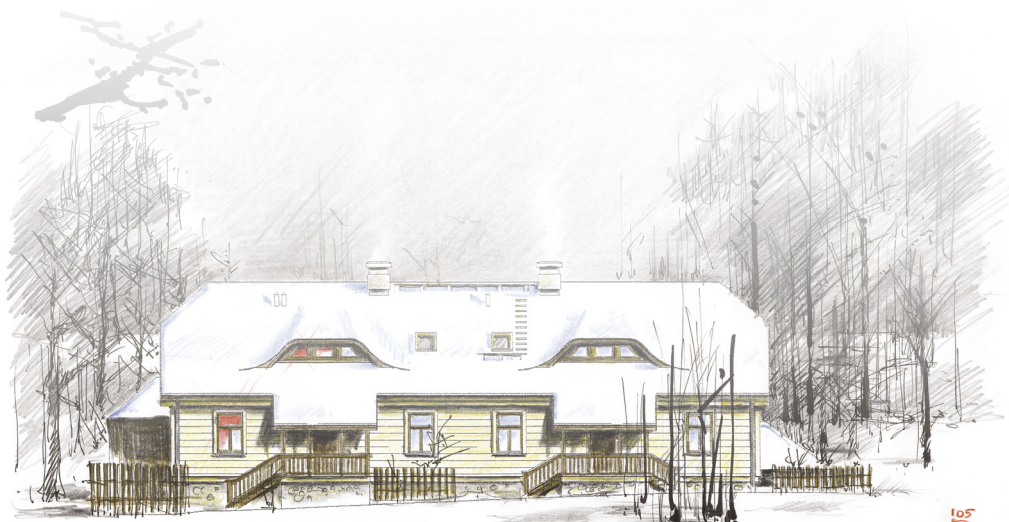
o nowoczesne techniki multimedialne. Miały one walor zdobywania nowych umiejętności, a także integracji wielokulturowego środowiska tych dzielnic.

Istotnym elementem projektu, na który nacisk położony był w 2009 roku, to wymiana doświadczeń pomiędzy poszczególnymi laboratoriami. Liderzy prac edukacyjnych przeprowadzili wizyty studyjne we wszystkich miejscach sieci. Odbyły się również praktyki w celu poznania specyfiki środowiska w jakim prowadzona jest praca.

W kwietniu 2009 w Hani na Krecie zostało zorganizowane seminarium prezentujące poszczególne laboratoria i ich odmienne praktyki, by w przyszłości Hania, Grecja (Etz Hayyim Synagogue w Hanii) mogła dołączyć do sieci współpracy jako kolejne laboratorium praktyk międzykulturowych.

Prócz prezentacji miały miejsce warsztaty, w których wzięła udział młodzież mieszkająca w Hanii. Warsztaty skoncentrowane były na bogatym, wielokulturowym dziedzictwie miasteczka.

Cała dokumentacja projektu została umieszczona na stronie <http://www.interculturaldialogue.net> zrobiona w ramach tego laboratorium.

Księga Wielkiego Księstwa Litewskiego ku europejskim tradycjom wspólnotowości

To księga pamięci dedykowana fenomenowi długowiecznej wspólnotowości państwowej i kulturowej na ziemiach Rzeczypospolitej Obojga Narodów, w którym każdy z autorów miał swobodę w doborze formy i tematu swojej „dedykacji”.

Realizacja Księgi Wielkiego Księstwa Litewskiego wpisuje się w dążenia do głębszego poznania, nowoczesnego odczytania i promocji w Polsce i Europie jagiellońskiego dziedzictwa dawnej Rzeczypospolitej. Jest to inicjatywa podjęta przez Fundację Pogranicze w odzwierciedlenie postulat stworzenia takiej Księgi wyrażony przez Czesława Miłosza, Tomasa Venclovę i Andrzeja Strumiłłę, którzy piszą w liście intencyjnym o tym, iż są „powodowani obowiązkiem wobec przodków”.

Prezentuje ona dorobek powstałego przed wiekami na ogromnym terytorium Europy Wschodniej państwa: Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Stało się ono miejscem pionierskiej próby współistnienia narodów, kultur i religii na zasadzie równości i tolerancji. Jest to publikacja w czterech językach: białoruskim, litewskim, polskim oraz angielskim. Zawiera prace historyków oraz bogatą ikonografię historyczną.

Do współpracy zaproszeni zostali wybitni uczeni, historycy, pisarze i artyści z Polski, Litwy i Białorusi zainteresowani w swej pracy naukowej i artystycznej fenomenem Wielkiego Księstwa Litewskiego. Istotne było wypracowanie koncepcji oraz zawartości merytorycznej Księgi. W tym celu odbyły się dwie sesje robocze dotyczące koncepcji merytorycznej i artystycznej Księgi: w maju 2006 roku w Sejnach oraz w sierpniu 2006 roku w Szetejniach na Litwie, w miejscu urodzenia Czesława Miłosza. Zaowocowały one stworzeniem zakresu tematycznego przyszłej publikacji,

na którą złożyły się niepublikowane dotychczas eseje autorstwa biorących udział w debacie oraz bogaty materiał ilustracyjny. Kształt merytoryczny Księgi podporządkowano tezie o prekursor-skiej roli Wielkiego Księstwa Litewskiego dla tradycji zjednoczeniowych i uniwersalistycznych Europy.

Wśród autorów Księgi są: prof. Egidijus Aleksandravicius – Uniwersytet Witolda Wielkiego w Kownie, prof. Alfredas Bumblauskas – Uniwersytet Wileński, dr Rustis Kamuntavicius – Uniwersytet Witolda Wielkiego w Kownie, dr Bronius Makauskas – Instytut Studiów Orientalnych Europy Środkowowschodniej, dr Andrzej Puksztó – Uniwersytet Witolda Wielkiego w Kownie, prof. Tomas Venclova – Uniwersytet Yale USA, Sokrat Janowicz – pisarz, dr Oleg Łatyszonek – Uniwersytet w Białymstoku, Krzysztof Czyżewski – Fundacja Pogranicze, prof. Aleksander Fiut – Uniwersytet Jagielloński, prof. Henryk Wisner – Polska Akademia Nauk, prof. Jerzy Kłoczowski – Instytut Europy Środkowowschodniej, prof. Julisz Bardach – Uniwersytet Warszawski, prof. Władimir Arlou – Uniwersytet w Mińsku, prof. Henac Sachanowicz – Uniwersytet w Mińsku.

Autorem koncepcji graficznej i opracowania edytorskiego jest prof. Andrzej Strumiłło.

Celem publikacji Księgi jest wszechstronna i nowoczesna prezentacja historycznego fenomenu Wielkiego Księstwa Litewskiego, a na jego przykładzie bogatego dziedzictwa wielokulturowości jagiellońskiej Rzeczypospolitej.

Po raz pierwszy Księga została zaprezentowana podczas konferencji organizowanej w Warszawie przez Narodowe Centrum Kultury podsumowującej obchody Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego. Przedstawił ją Krzysztof Czyżewski – Ambasador Roku Dialogu na wieczorze publikacji Roku Dialogu w Czułym Barbarzyńcy 19 lutego 2009 r. Spotkania promocyjne odbyły się:

- 4 marca w Kownie na Uniwersytecie Witolda Wielkiego,
- 9 maja w Białymstoku w Wojewódzkim Ośrodku Animacji Kultury,
- 10 maja w Sejnach w Białej Synagodze,
- 14 maja w Warszawie w Litewskim Centrum Kultury,
- 2 lipca w Lublinie,
- 24 listopada w Mińsku.

Księga została bezpłatnie przekazana instytucjom kultury i edukacji, bibliotekom szkolnym i uniwersyteckim, urzędом zajmującym się poszanowaniem dziedzictwa kulturowego swojego kraju w Polsce, Litwie i Białorusi.

Claudio Magris Człowiekiem Pogranicza 2009

Tytuł „Człowieka Pogranicza” przyznawany jest przez Fundację Pogranicze raz na dwa lata. Wyróżniamy w ten sposób osobę, która jest dla nas mistrzem w dziele praktykowania etosu pogranicza, której twórczość i postawa życiowa stanowi dla nas inspirację, wsparcie w chwilach zwątpienia i ważny punkt odniesienia.

Jego dotychczasowymi laureatami byli Jerzy Ficowski (poeta, tłumacz, badacz dzieła Brunona Schulza i cyganolog), Tomas Venclova (poeta, eseista, tłumacz), Arvo Pärt (kompozytor) i Bohdan Osadczyk (eseista, politolog, konstruktor dialogu polsko-ukraińskiego).

19 maja 2009 roku honorowy tytuł „Człowieka Pogranicza” przyznaliśmy Claudio Magrisowi – krytykowi literackiemu, eseście, jednemu z ważniejszych pisarzy współczesnych. Magris jest także cenionym naukowcem, profesorem współczesnej literatury niemieckiej na Uniwersytecie w Trieście. Publikuje na łamach wielu czasopism włoskich i europejskich. Został uhonorowany wieloma prestiżowymi nagrodami, w tym Nagrodą Herdera i Nagrodą Erazma w 2001.

Jego proza umyka wszelkim próbom kategoryzacji. Magris w swoich utworach swobodnie miesza stylistykę prac naukowych z klasyczną gawędą. Interesuje go szczególnie Europa Środkowa, region, w którym mieszają się kulturowe wpływy austriackie (habsburskie) ze śródziemnomorskimi; region, w którym przebiega granica między różnymi kulturami, co dobitnie obrazują skomplikowane dzieje Triestu, rodzinnego miasta pisarza. Wiele zawdzięcza Claudio

Magris tradycji tego miejsca, którego mit – cieszący się coraz większą popularnością w świecie – sam współtworzył i rozślawiał.

Claudio Magris z pograniczności swego rodzinnego miejsca uczynił klucz do poznania i opisanego wyzwania stojących przed człowiekiem na progu XXI wieku. Jego środkowoeuropejskość, jedna z najdalej wysuniętych na Zachód, jest mostem wzniesionym nie ku przeszłości i historii, lecz ku nowoczesnej Europie i innym światom.

Na język polski przetłumaczono jego powieści *Dunaj* (*Danubio*, 1986), *Inne morze* (*Altro mare*, 1991), *Mikrokosmosy* (*Microcosmi*, 1997), *Na oślepie* (*Alla cieca*, 2006).

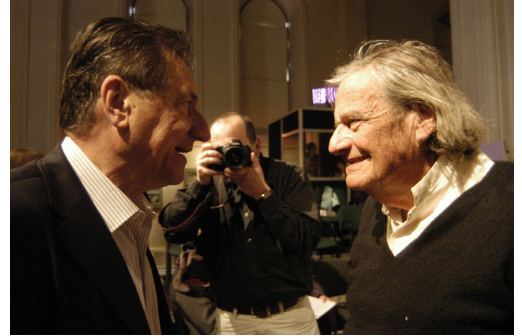
W 2009 roku, w serii „Meridian”, ukazały się *Itaka i dalej* oraz *Domysły na temat pewnej szabli*.

Uroczystość wręczenia tytułu „Człowiek Pogranicza” odbyła się w dniach 18-19 maja w Białej Synagodze w Sejnach.

W ramach programu wręczenia tytułu zaprezentowany został film dokumentalny *Pomiędzy morzem a Dunajem* opowiadający o Claudio Magrisie i miejscach związanych z jego osobą.

Wykład inauguracyjny profesora Claudio Magrisa otworzył symposium „Claudio Magris – Europa Środkowa i dalej”, w języku polskim i włoskim, w którym wzięli udział goście z Włoch, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Polski, m.in. Prof. Joanna Ugniewska, Prof. Katia Pizzi, Prof. Hanna Serkowska, Dr Izabela Napiórkowska, Dr Anna Osmólska-Mętrak, Prof. Leszek Szaruga, Katarzyna Jaśtał, Keith Botsford, Dr Giorgio Kurschinsky, Dr Łukasz Galusem, Prof. Aleksander Fiut, Edwin Bendyk, Juliusz Kurkiewicz. W Klasztorze Wigierskim odbyła się prapremiera monodramu wg sztuki Claudio Magrisa *Teraz chyba pan zrozumie (Lei dunque capira)* w tłum. Joanny Ugniewskiej, wystąpiła Joanna Szczepkowska, reżyseria Bogdan Tosza.

Podczas uroczystości wręczenia tytułu „Człowieka Pogranicza” laudację wygłosiła Irena Grudzińska-Gross – profesor Princeton University i Przewodnicząca Rady Fundacji Pogranicza. Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus pod batutą Radosława Labakhua-Kiszewskiego zagrała utwory Arvo Pärta: *Fratres* i *Tabula Rasa*, Człowieka Pogranicza 2003.

Wydarzeniom towarzyszyły wystawy („Triesteńskie pogranicza”, „Rzeźbione światłem – fotografie Elio Ciola”).

Stworzona przez Krzysztofa Bednarskiego rzeźba dla Claudio Magrisa – Człowieka Pogranicza 2009 nawiązuje w swej symbolice do mitu niekończącej się podróży (Argonauci, Odyseusz) – z trudem dostrzegalny wędrowiec z samotnym żaglem zanurzony jest w olbrzymiej dłoni, która jest jak gniazdo czy kołyska, a równocześnie jej rozczapierzone palce są jak fale żywiołu silniejszego od człowieka-żeglarza, którego łódka z ostrym masztem staje się stygmatem wygnania na dłoni naszego ludzkiego losu.

Projekt realizowany we współpracy z Ośrodkiem „Pogranicza – sztuk, kultur, narodów”.

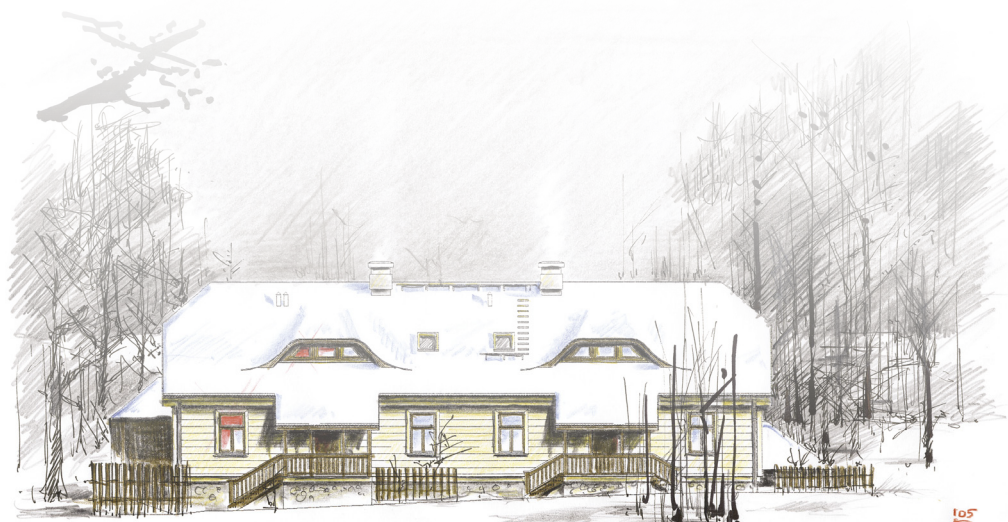
Wolontariat europejski w ramach programu „Młodzi w działaniu”

Półroczny pobyt wolontariusza z Gruzji, Razhdena Chikhoria, był realizacją projektu pt. „Odkrywanie pogranicza”

Realizowane działania miały na celu zetknięcie Wolontariusza z praktyką działań „Pogranicza” na rzecz wspierania dialogu w środowisku wielokulturowym oraz w lokalnej społeczności podzielonej etnicznie. Wolontariusz zaangażowany do udziału w projektach opartych na modelu edukacji poprzez sztukę, nabywał doświadczenia pomocne w tworzeniu i realizowaniu podobnej działalności w swoim kraju.

Oprócz udziału i pomocy w pracach edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą Wolontariusz zajmował się opracowywaniem zbiorów w Pracowni Azji Środkowej i Kaukazu w Bibliotece Centrum Dokumentacji Kultur Pogranicza (opisywanie zasobów filmowych i książkowych do bibliotecznej bazy danych). Efektem pobytu Wolontariusza było poznanie specyfiki pracy w środowisku wielokulturowym i nabycie nowej wrażliwości w postrzeganiu problemów pogranicza, poznanie (w stopniu podstawowej komunikacji) języka polskiego, nawiązanie licznych nowych kontaktów w środowisku rówieśniczym, nawiązanie kontaktów z organizacjami w Polsce, poznanie zwyczajów, kultury i literatury polskiej.

Istotną okazała się możliwość prezentowania swojego kraju. Wolontariusz przygotował „Wieczór gruziński”, prezentował kulturę, obyczaje, tradycję i język Gruzji dla młodzieży uczestniczącej w programach edukacyjnych Pogranicza.

DZIAŁANIA LOKALNE

Lektorium Sejneńskie

„Lektorium Sejneńskie” jest projektem edukacyjnym skierowanym do młodych ludzi pragnących poszerzać swoje horyzonty i twórczo działać.

W projekcie bierze udział grupa młodzieży z Liceum Ogólnokształcącego im. Sz. Konarskiego w Sejnach oraz grupa absolwentów liceum dzisiaj będących studentami kierunków humanistycznych (historia, socjologia, kulturoznawstwo, architektura, muzykologia, polonistyka, rosjoznawstwo, religioznawstwo) na uniwersytetach w Warszawie, Krakowie, Białymstoku, Wrocławiu.

Idea projektu wywiedziona jest z nagrodzonej Nagrodą Nobla książki Hermanna Hessego „Gra szklanych paciorków”:

Gra szklanych paciorków jest grą wszelkimi treściami i wartościami naszej kultury. Igra się nimi tak, jak w okresie rozkwitu sztuk pięknych malarz igrał barwami swej palety. Cokolwiek ludzkość w twórczych swoich epokach wydała w zakresie wiedzy, szczytnych myśli i dzieł sztuki, co późniejsze czasy uczonej refleksji sprowadziły do pojęć i uczyniły naszym dobrem intelektualnym, cały ów ogromny zasób duchowych wartości służy graczowi szklanych paciorków, który gra na nich tak, jak organista na organach.

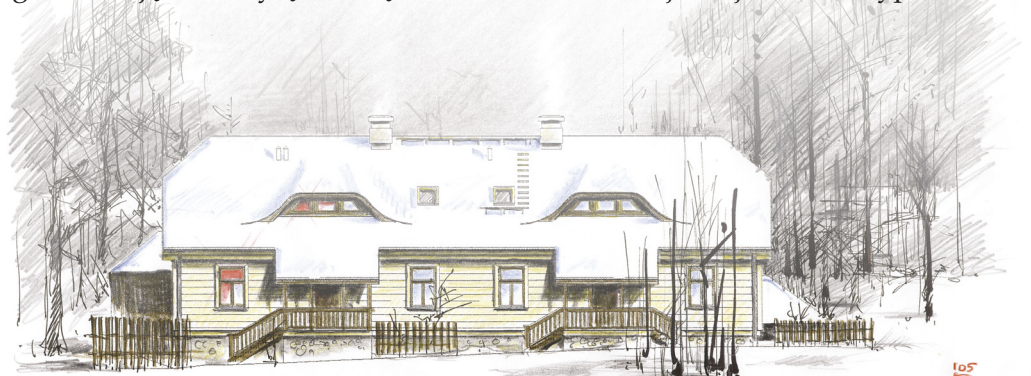

Podążając za tradycją antyczną wszelkie formy pracy kryją w sobie zasadę trivium jako połączenie zdobywania wiedzy, praktykowania sztuki i działań społecznych.

Studenci prowadzą wykłady i seminaria, w których czynny udział biorą uczniowie. Nacisk położony jest nie tylko na studiowanie, ale też wypracowanie umiejętności przydatnych w dalszej edukacji – samodzielnego sporządzania notatek i wypowiedzi ustnych, docierania do tekstów źródłowych, zabierania głosu w dyskusji. Również prowadzący dzięki własnej twórczej pracy mają okazję na pogłębienie wiedzy zdobywanej na co dzień w toku studiów akademickich. Kluczem jest wzajemne dzielenie się zainteresowaniami i ścieżkami naukowymi, które łączy jeden przewodni temat ukazany z wielu perspektyw, opowiedziany na wiele głosów. Wykłady często mają formę multimedialną z elementami muzyki i filmu, aby nadać szerszy kontekst omawianym zagadnieniom. W roku 2009 tematem przewodnim spotkań było miasto Sankt-Petersburg i widziana przez jego pryzmat Rosja.

„Lektorium” to również spotkania z wybitnymi ludźmi kultury i sztuki, pełniącymi rolę „Mistrzów” oraz wyjazdy edukacyjne śladami omawianych tematów, ugruntowujące zdobytą wiedzę. Młodzież w ramach jednej z takich wypraw miała

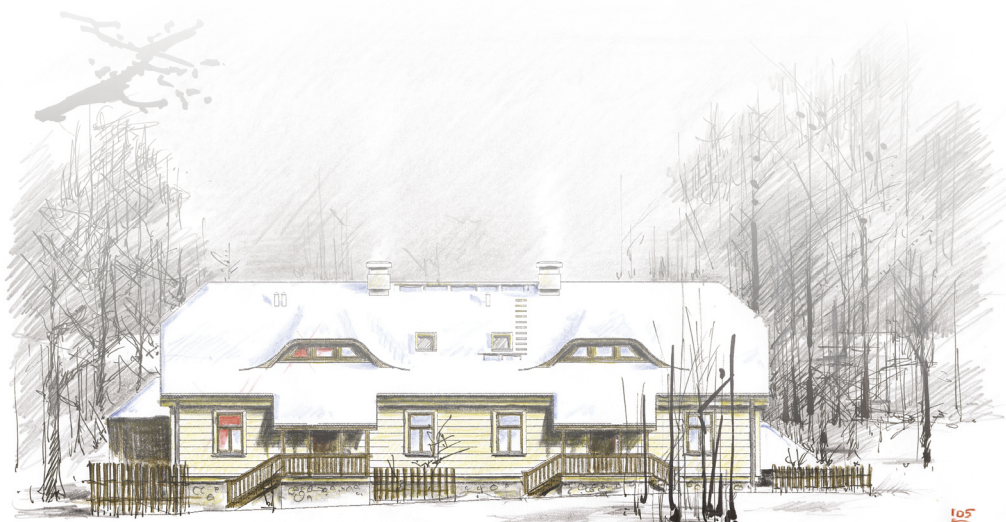

okazję zapoznać się z obliczem prawosławia w Polsce i miejscami ważnymi dla kultury i sztuki prawosławnej, jak choćby Muzeum Ikon w Supraślu czy Cerkiew w Hajnówce. Było to okazją do spotkania z artystami i uczonymi – Cezarym Wodzińskim, Włodzimierzem Pawluczukiem, Grzegorzem Zinkiewiczem. Kolejne były wyjazdy na spektakle „Płaszcz” Gogola w Teatrze Dramatycznym w Białymstoku oraz „Historia o końcu świata” Teatru Wierszalin.

Cykl dwunastu trwających od świtu po późny wieczór sobotnio-niedzielnym wykładów pozwolił na prześledzenie historii Rosji od momentu powstania jej państwowości po rewolucję bolszewicką, dał obraz prawosławia jako religii wschodu, umożliwił zapoznanie się z losami i twórczością mistrzów słowa i pióra – Puszkina, Dostojewskiego, Tołstoja, Gogola, Achmatowej, Cwietajewej. Kolejnymi, równie istotnymi obszarami zainteresowań stały się architektura, malarstwo, myśl społeczna i filozofia, muzyka, kino. Takie bogactwo wątków i poruszanych zagadnień sprawiało, iż dopełniały się one i ze spotkania na spotkanie niczym układane puzzle tworzyły pełniejszy, bardziej wyrazisty obraz wschodniego sąsiada. Zwieńczeniem tych poszukiwań i wspólnych odkryć a zarazem wspaniałą przygodą była podróż do Sankt-Petersburga we wrześniu 2009. Metropolia, której losy śledziliśmy od momentu jej powstania stała przed nami z całym swym bogactwem kulturowym i historycznym, ożyły widziane do tej pory na filmach i zdjęciach budowle, opiewane przez poetów pomniki, opisywane przez pisarzy ulice. Balet rosyjski, Aurora, Ermitaż, Peterhof, Carskie Sioło, dom Anny Achmatowej – zawędrowaliśmy do miejsc, które marzyło się nam odwiedzić. Teraz pragniemy podzielić się wiedzą i doświadczeniem z innymi, stąd pomysł na multimedialną prezentację przedstawiającą naszą drogę do Petersburga szlakiem historii, kultury i sztuki.

Projekt realizowany we współpracy z Ośrodkiem „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów”.

Trakt Krasnogrudzki

Przywrócenie do życia dworu w Krasnogrudzie służy nie tylko ochronie zabytku kultury, także rozwojowi regionalnemu i europejskiej integracji. Edukacja międzykulturowa, twórczość artystyczna, turystyka oparta o szlaki kulturowe i tradycje lokalne, ekologia i przedsiębiorczość wykorzystująca potencjał pogranicza – to najważniejsze aspekty roli jaką przyjąć może krasnogrudzki dwór w nowej rzeczywistości. Są one obecne w programie „Trakt Krasnogrudzki”, realizowanym od momentu kiedy „Pogranicze” stało się gospodarzem Krasnogrudy w 2004 r. Uczestniczy w nim młodzież pogranicza polsko-litewskiego, mieszkańcy okolicznych miejscowości, samorząd lokalny oraz licznie odwiedzający to miejsce turyści.

Spektakl teatralny „Dolina Issy”

W ostatnich latach dzięki młodzieży z Teatru Sejneńskiego w letnie miesiące dwór krasnogrudzki wraz z parkiem ożywał. Młodzi spędzali tu wakacyjny czas, stając się prawdziwymi gospodarzami miejsca. Zaczęli od odzyskiwania utraczonej pamięci. Wśród najstarszych mieszkańców sąsiednich wiosek szukali śladów przeszłości krasnogrudzkiego dworu, jego przedwojennych mieszkańców. W samym dworze przygotowali wystawy poświęcone historii rodziny Czesława Miłosza, właścicieli majątku krasnogrudzkiego, jego pobytom w czasach młodości i powrotom do tego miejsca po pięćdziesięciu latach.

Wystawy odwiedzali liczni turyści szukający miejsc związanych z osobą poety noblisty. Młodzi stawali się przewodnikami – opowiadaczami o historii miejsca, jego dawnych mieszkańcach, o kontekstach kulturowych i tradycjach jagiellońskich regionu.

Działy tu też pracownie artystyczne, muzyczne, plastyczne, teatralne, dziennikarskiego reportażu, warsztaty architektonicznego kształtowania przestrzeni

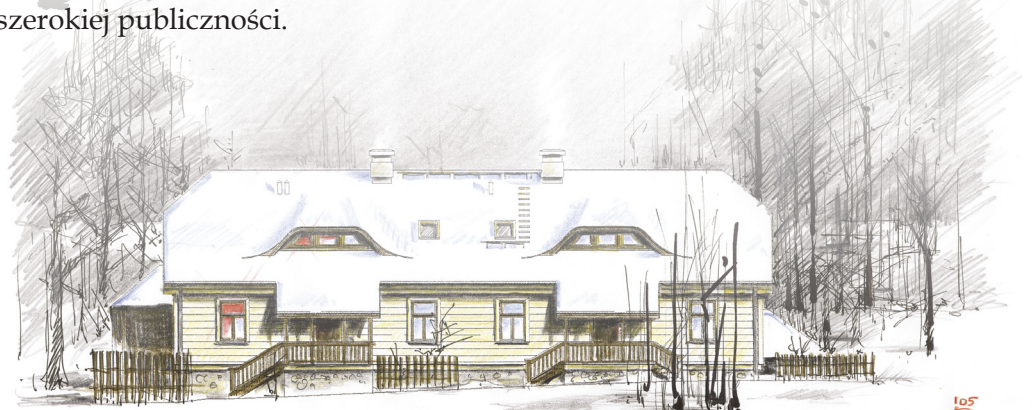

i ekologiczne. Na ganku krasnogrudzkim odbywały się gościny z koncertami, wieczorami poetyckimi, spotkaniami autorskimi i wykładami. Krasnogruda gospodarzona przez młodzież sejneńską zaczęła tętnić życiem. Stała się punktem na mapie kulturalno-turystycznej regionu. Młodzi z Teatru Sejneńskiego stworzyli w formie plenerowego przedstawienia teatralnego opowieść krasnogrudzką, wyreżyserowaną przez Małgorzatę Sporek-Czyżewską i Wojciecha Szroedera. Dolina Issy – opowieść w obrazach, po zmroku, w przestrzeniach parku krasnogrudzkiego – tak brzmi jej pełny tytuł. Wywiedziona została z książki Czesława Miłosza, w której przywołuje on obrazy z dzieciństwa, kreśli portrety zapamiętanych ludzi. W spektaklu brzmi poezja Miłosza od pierwszych wierszy powstałych tu, w Krasnogrudzie, po dojrzałą poezję ze wszystkich okresów życia, brzmia też pieśni i modlitwy pogranicza.

Na spektakl późnymi wieczorami docierała publiczność – z Sejn i okolic, z Polski, Litwy i ze świata – nie zrażały jej ciemność i trudy wędrowki po nocnym parku pośród chaszczy. Prowadzeni światłem oliwnej lampki widzowie docierali do miejsc, gdzie wyłaniały się obrazy teatralnej opowieści.

Mając w perspektywie rozpoczęcie rewitalizacji Krasnogrudy, które to przedsięwzięcie zmieni całkowicie to miejsce przystąpiliśmy do ekranizacji spektaklu „Dolina Issy” latem 2008 roku. 29 stycznia 2009 odbyła się premiera pełnometrażowego filmu. Podczas miesięcy wakacyjnych film prezentowany był szerokiej publiczności.

Pamiętanie Miłosza

W piątą rocznicę śmierci poety, 14 sierpnia 2009 roku, odbyło się spotkanie poświęcone pamiętaniu jego osoby i dzieła w miejscu dla niego istotnym od czasów młodości aż do kres życia. Krasnogruda, dwór należący niegdyś do rodziny jego matki Weroniki z Kunatów, odwiedzany przez niego często w latach międzywojennych, Szetejnie koło Kiejdan gdzie się urodził i Wilno gdzie uczył się i studiował pozostaną ważnymi punktami odniesienia na mapie jego duchowych inicjacji. Podobnie dobrosąsiedzkie stosunki Polski i Litwy pozostaną misją, której przez całe swoje życie starał się służyć.

Już po raz kolejny spotkanie na ganku w Krasnogrudzie zgromadziło szeroką publiczność z okolic, z Polski i Litwy a także ze świata.

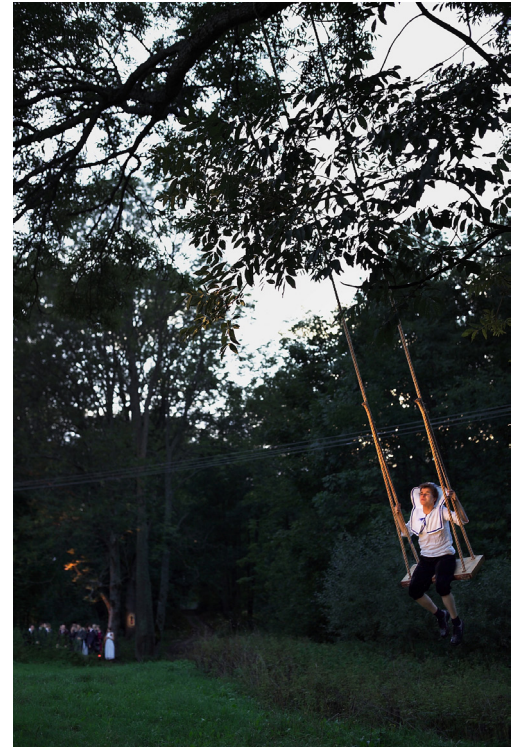
Spotkanie 14 sierpnia rozpoczęło się Mszą Świętą w intencji Czesława Miłosza w kościele w Żegarach, po czym przeniosło się do dworu w Krasnogrudzie, gdzie ludzie znający Miłosza podzielili się wspomnieniami na jego temat. Podczas spotkania młodzież z Teatru Sejneńskiego śpiewała pieśni po polsku, rosyjsku, litewsku i białorusku. Wieczór zakończył się projekcją filmu „Dolina Issy”, zrealizowanego na podstawie spektaklu teatralnego wystawianego w latach ubiegłych w Krasnogrudzie.

Od tego roku poszerzyliśmy formułę naszego spotkania o symposium poświęcony twórczości poetyckiej. W tym roku nosił on tytuł „**W kręgu Miłosza - poezja i milczenie**”. Wykład wprowadzający pt. „O milczeniu”, wygłosił Cezary Wodziński.

Zagajenia do dyskusji wygłosili: Paweł Huelle, Janusz Palikot, Tomasz Różyci, Andrzej Franaszek, Julia Marczyńska, Cezary Woźniak i Krzysztof Czyżewski.

Symposiumowi towarzyszyły filmy, m.in. Paul Celan czytający „Fugę śmierci” oraz Martin Heidegger czytający „Ister” Friedricha Holderlina. Ponadto czytano wiersze m.in. Czesława Miłosza, Paula Celana, Nelly Sachs, Jerzego Ficowskiego i chińskich poetów haiku.

Wieczór zakończył koncert Orkiestry Klezmerskiej Teatru Sejneńskiego, wykonującej tradycyjną muzykę klezmerską w nowoczesnych aranżacjach.

Wystawa „Krasnogruda 2 + 0 = 1 + 1” w Białej Synagodze

24 października 2009 w Białej Synagodze w Sejnach otwarta została wystawa prezentująca projekt „Międzynarodowe Centrum Dialogu w Krasnogrudzie – rewitalizacja zabytkowego zespołu dworskiego”. Zgromadzony materiał przedstawia przedwojenną historię Dworu krasnogrudzkiego, przez lata jego niszczenia i dewastacji, aż po objęcie tego miejsca długoletnią dzierżawą przez Fundację Pogranicze. Przedstawiona została również działalność edukacyjno-kulturowa prowadzona tam przez ostatnie 5 lat. Zaprezentowane zostały założenia i projekt architektoniczny Międzynarodowego Centrum Dialogu.

Na wernisażu wystawy zaprezentowano w formie multimedialnej postęp robót budowlanych założenia parkowo-dworskiego w Krasnogrudzie. Na otwarciu wystawy przybyli przedstawiciele władz regionu, mieszkańcy regionu oraz zainteresowani powołaniem Międzynarodowego Centrum Dialogu partnerzy i stażyści Instytutu Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego. Wystawy wizytuje młodzież szkolna, gdzie prowadzi się lekcje dotyczące dziedzictwa kulturowego regionu oraz związków Krasnogrudy z Czesławem Miłoszem.

Wykonane zostały też 3 tablice informacyjne o projekcie i umieszczone w Sejnach, Krasnogrudzie (miejscu budowy) oraz na drodze dojazdowej do Krasnogrudy.

22 grudnia 2009 prezes Fundacji Pogranicze wraz z Marszałkiem Województwa Podlaskiego zorganizowali konferencję prasową, na której zaprezentowany został projekt Międzynarodowego Centrum Dialogu, a także przedstawione zostały plany otwarcia Centrum połączone z Wigilią Prezydencji Polski w Unii Europejskiej, połączone z 100. rocznicą urodzin Czesława Miłosza.

Meridian Café

Książkowa seria „Meridian” licząca obecnie ponad 50 tytułów ma na celu nie tylko przybliżenie polskim czytelnikom literatury z Europy Środkowowschodniej, ale też w myśl motto z wiersza Paula Celana – szukanie nitki łączącej ponad podziałami.

Pogranicze często publikuje autorów po raz pierwszy tłumaczonych i wydawanych w Polsce. Zdarza się również, że są to pierwsze książki ukazujące się poza rodzinnym krajem pisarza. Stąd ważne, aby powierzać je w ręce tłumaczy-ekspertów, pięknie wydawać i dobrze promować, co pozwoli zachować ich wartość, jak wiadomo, zagrożoną już na etapie przekładu. Z doświadczeń Pogranicza wynika, że książki wędrują i są później wydawane także w innych krajach – przepływ nie kończy się na Polsce. Niepokoi natomiast powiększająca się przepaść pokoleniowa – starsi wiekiem propagatorzy literatury środkowoeuropejskiej odchodzą, brakuje kontynuacji w postaci wybitnych młodych tłumaczy i redaktorów. Nadzieja w studentach filologii słowiańskich i kulturoznawstwa z Torunia, Warszawy, Krakowa, którzy w przyszłości podejmą się refleksji, współpracy, budowania środowiska młodych intelektualistów recenzentów, redaktorów i tłumaczy.

Od 2006 roku odbywają się spotkania „Meridian Café”. Spotkania warsztatowe prowadzili prof. Bohdan Osadczyk, Basil Kerski, Roman Kurkiewicz, Miłda Jędrzyk, Anna Górecka, Piotr Sommer, Paweł Huelle, Beata Chmiel. Uczestniczyli w nich studenci z Poznania, Warszawy i Torunia.

Ostatnie spotkanie w kręgu „Meridian” odbyło się w grudniu 2009 roku w murach Klasztoru Pokamedulskiego nad jeziorem Wigry i było skierowane przede wszystkim do studentów z Torunia, Krakowa, Warszawy oraz Białegostoku, zainteresowanych problematyką edytorską oraz sztuką przekładu. Wiedzą i doświadczeniem dzielili się mistrzowie: Magda Pertyńska (tłumacz, redaktor), Andrzej Jagodziński (tłumacz, eseista, dziennikarz, redaktor), Joanna Ugniewska (tłumacz, nauczyciel akademicki), Irena Janowska (recenzent, wydawca), Edwin Bendyk (dziennikarz, publicysta, recenzent), Krzysztof Czyżewski (praktyk idei, animator kultury, poeta i eseista).

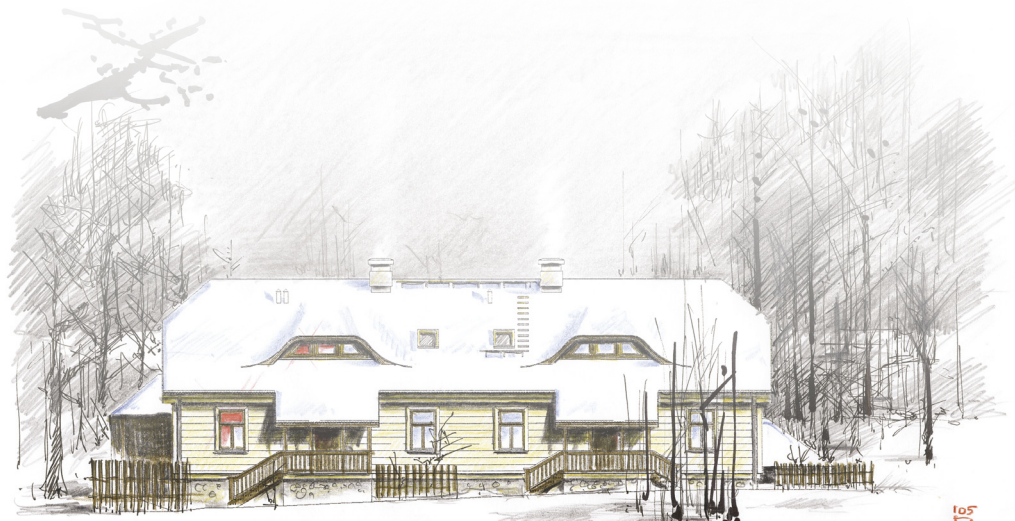

Trzydniowe wykłady i dyskusje dały bogaty obraz kunsztu, jakim jest tłumaczenie i praca nad publikacją książki, z perspektywy zarówno warsztatu, roli tłumacza i jego relacji do dzieła, jak i przyszłości samej książki jako medium.

Drugiego wieczora uczestnicy przenieśli się do Kawiarni Literackiej „Meridian Café” w Starej Jeszowie w Sejnach, gdzie przy kawiarnianych stolikach i akompaniamentem litewskiego zespołu jazzowego „Klaustukas” czytano prozę i poezję, między innymi wiersze Radosława Wiśniewskiego z jego tomiku *NeoNoe*, pełne humoru fragmenty *Przypadków inżyniera ludzkich dusz* w tłumaczeniu Andrzeja Jagodzińskiego.

Spotkanie zakończyła debata prowadzona przez Krzysztofa Czyżewskiego z udziałem młodych, przyszłych tłumaczy i redaktorów tekstów i książek przybliżających polskiemu czytelnikowi kraje Europy Środkowej i Bałkanów. Powstała inicjatywa utworzenia strony internetowej Meridian Café, gdzie zamieszczone będą próbki tłumaczeń, relacje ze spotkań autorskich i informacje o ważnych, dotąd nie tłumaczonych książkach autorów piszących w językach środkowoeuropejskich.

Celem spotkań „Meridian Café” jest stworzenie środowiska młodych, dzisiaj studentów filologii i kulturoznawstwa na Uniwersytetach w Polsce, zainteresowanych stworzeniem forum środkowoeuropejszczyków, chętnych do pogłębiania wiedzy o historii i współczesności Europy Środkowo-wschodniej i Bałkanów, zaangażowanych w debatę i pisanie o sprawach pogranicza kultur, trudnego sąsiedztwa pamięci, przeszłości i wyzwań współczesności.

Międzynarodowe Centrum Dialogu w Krasnogrudzie

5 maja 2009 Fundacja Pogranicze rozpoczęła realizację projektu inwestycyjnego „Międzynarodowe Centrum Dialogu w Krasnogrudzie – rewitalizacja za-
bytkowego zespołu dworskiego”. Środki na realizację pochodzą z Mechanizmu
Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz z Pro-
mocy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Całkowita wartość projektu wy-
nosi 1.410.486 EUR.

Przetarg na realizację inwestycji wygrało Wielobranżowe Przedsiębiorstwo
Remontowo-Budowlane „ANATEX” z Białegostoku.

Prace budowlane rozpoczęto od rozbiórki dworu, obejmują: rekonstrukcję
dworu (rozebranie budynku i złożenie go od nowa z tych samych elementów),
odbudowę nieistniejącej oficyny dworskiej i ptaszników, a także rewitalizację
zdziczałego XIX-wiecznego parku dworskiego rozciągającego się na powierz-
chni ok. 5 ha.

Do końca 2009 roku wykonano następujące prace budowlane:

– **Rewitalizacja budynku dworu:** Wykonano roboty rozbiórkowe budynku
dworu oraz usunięto tynki ze sklepień piwnic oraz betonowe posadzki piwnic.
Rozebrano fundamenty części nie podpiwniczonej oraz wykop pod projektowa-
ną rozbudowę budynku dworu. Wykonano ławy fundamentowe części rozbudo-
wanej i ok. 60% ścian fundamentowych.

– **Odbudowa oficyny:** Wykonano roboty ziemne, ławy fundamentowe, ścia-
ny piwnic i strop nad piwnicą. Wykonano izolację cieplną i przeciwwilgociową
ścian piwnic, drenaż opaskowy oraz zasypano wykop wokół budynku. Wykona-
no ściany murowane parteru wraz z wylewkami żelbetowymi.

– **Adaptacja i rozbudowa ptaszników:** Rozebrano pokrycie dachu i więź-
bę dachową i z uwagi na bardzo zły stan techniczny ścian i fundamentów

konieczne było sporządzenie zamiennego projektu rekonstrukcji istniejących części ptaszników. Roboty budowlane trwają.

- **Uzbrojenie terenu:** Wykonano przyłącze elektroenergetyczne i rozpoczęto wykonywanie sieci kanalizacji sanitarnej.

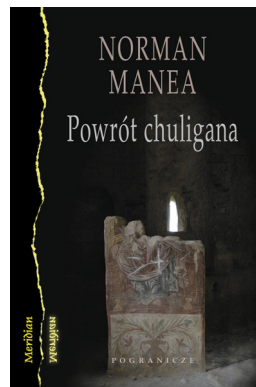
- **Rewaloryzacja parku:** Rozpoczęto prace porządkowe w parku poprzez usunięcie samosiewów oraz wycinkę krzaków i drzew przewidzianych do usunięcia. Prace porządkowe w parku zaawansowano w około 43%.

Zakończenie inwestycji planowane jest na kwiecień 2011 roku

WYDAWNICTWO

SERIA „MERIDIAN”

Norman Manea *Powrót chuligana*

[z języka rumuńskiego tłumaczył Kazimierz Jurczak]
Kim jest chuligan? To Żyd z Bukowiny, dysydent reżimu Ceausescu, wygnaniec z Rumunii, pobratymca Mihaila Sebastianiana, który w odpowiedzi na ataki „grzecznych i poprawnych” antysemitów i religijnych fundamentalistów napisał pamiętną książeczkę pt. *Jak zostałem chuliganem*, nowojorski kosmopolita piszący książki w ukochanym języku rumuńskim – w jednej osobie Norman Manea. Dokąd powraca? Do Rumunii, kraju wolnego od dyktatury, ale w dalszym ciągu zniewolonego jej dziedzictwem. Po co?

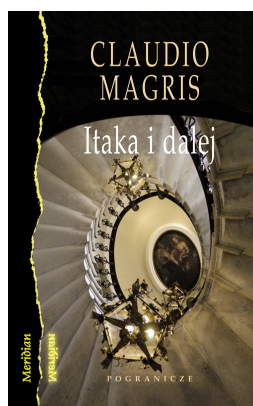
Nie lepiej byłoby zachować dystans i w ten sposób bronić delikatnego paktu miłości, z takim mozołem wypracowanego przez emigranta z rodzinną mową? Nie chciał wracać i przez dziewięć lat udawało mu się to. Czegoś się bał: spotkania człowieka, którym kiedyś był, człowieka, którym mógłby być, gdyby nie wyemigrował? spotkania przyjaciół, których opuścił i wrogów, którym nie przebaczył? wiecznego pytania wygnańców czy inna ziemia jest dla nich błogosławieństwem czy przekleństwem? Wszystko to stanowiłoby wystarczający pretekst do odrzucenia zaproszenia do powrotu, gdyby nie matka, a właściwie jej duch napotkany na Amsterdam Avenue i przypomnienie, że są zaległe sprawy, które dopełnić może tylko w rodzinnym kraju. Będzie więc miał szansę sprawdzić czy rację miał jego przyjaciel mówiąc: Kto wrócił, ten się wyleczył.

Claudio Magris nagrodzony w 2009 roku przez Fundację Pogranicze tytułem „Człowieka Pogranicza”.

Krytyk literacki, eseista, jeden z ważniejszych pisarzy współczesnych. Magris jest cenionym naukowcem – uwagę środowisk uniwersyteckich zwrócił już swoją pracą magisterską, a od 1978 jest profesorem współczesnej literatury niemieckiej na Uniwersytecie w Trieście. Publikuje na łamach wielu czasopism włoskich i europejskich, regularnie pisuje do „Corriere della Sera”. Został uhonorowany wieloma prestiżowymi nagrodami, w tym Nagrodą Herdera i Nagrodą Erazma w 2001.

Claudio Magris *Itaka i dalej*

[z języka włoskiego tłumaczyła Joanna Ugniewska]

W zbiorze krótkich szkiców Claudio Magris opowiada o przygodzie modernizmu: zastanawiając się nad twórczością Hofmannsthal, Canettiego, Musila, Sveva, Kafki, czyni z niej metaforę nowoczesnego kryzysu kultury, utraty fundamentów, rozpadu spójności „ja”, wykorzenia jednostki. Pisząc o literaturze, pisze jak zwykle o czymś więcej, o zagrożeniach i szansach, które wciąż nas dotyczą. Klamra jest figurą podróży: tej klasycznej, od Homera do Joyce’a, zataczającej koło, zachowującej pojęcie domu, owej tytułowej Itaki, oraz tej modernistycznej, między innymi Musila, w której wykorzeniona jednostka podąża po linii prostej, gubiąc swoją tożsamość.

innymi Musila, w której wykorzeniona jednostka podąża po linii prostej, gubiąc swoją tożsamość.

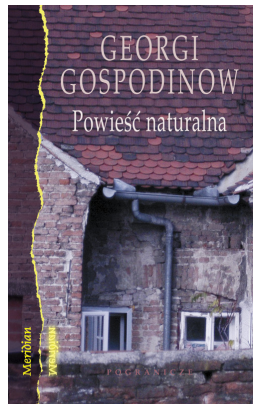
Claudio Magris *Domysły na temat pewnej szabli*

[z języka włoskiego tłumaczyła Joanna Ugniewska]

Październik 1944 roku: Karnię, część regionu Friuli w północno-wschodnich Włoszech, okupują Niemcy i ich sojusznicy Kozacy, którym naziści obiecali w tamtych stronach własne państwo. Z relacji świadka, który przez następne lata będzie badał rozmaite wersje zdarzeń, poznamy nigdy do końca niewyjaśnioną mozaikę sprzecznych interpretacji, okrutną grę historii mieszającej role prześladowanych i ofiar, tajemnice rodem z marnych powieści i autentyczne tragedie. „Nie poszukuję prawdy, lecz powodów i wyjaśnień przeinaczania prawdy”, powiada narrator, poruszając się w świecie znaków, wskazówek, śladów i dysponując jedynym niezaprzeczalnie realnym przedmiotem: rękojeścią szabli znalezionej w anonimowym grobie.

się w świecie znaków, wskazówek, śladów i dysponując jedynym niezaprzeczalnie realnym przedmiotem: rękojeścią szabli znalezionej w anonimowym grobie.

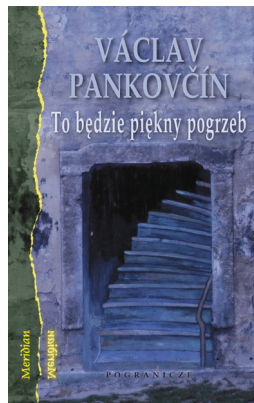

Georgi Gospodinow *Powieść naturalna*

[z języka bułgarskiego tłumaczyła
Marta Todorow-Hożewska]

Czy możliwe jest napisanie powieści, która trzymałaby się, jak marzył Flaubert, „sama z siebie, dzięki wewnętrznej sile stylu, tak, jak Ziemia trzyma się w powietrzu bez żadnej podpory”? Czy byłaby to powieść naturalna czyli taka, która nazywa to, co widzialne, samą oczywistość rzeczy? Młody pisarz, który zmaga się z rozpadem swojego małżeństwa próbuje desperackiej strategii emocjonalnego przetrwania – daje głos sytuacjom, wspomnieniom i ideom. Wszystkie one uparcie krążą wokół bolesnego tematu.

Budują sieć znaczeń, skojarzeń, przywołują obrazy i nie wahają się stawiać odważnych hipotez, żeby zrozumieć i skomentować dramat bohatera. Nie ma wątpliwości, że to powieść – jesteśmy świadkami procesu, który zawładnął naszą uwagą i trzyma nas w napięciu do końca, otwierając przed nami wielowymiarowy świat kontekstów budujących opowieść.

Václav Pankovčín *To będzie piękny pogrzeb*

[z języka słowackiego tłumaczył Jacek Bukowski]

Chociaż od wczesnej i przypadkowej śmierci Václava Pankovčína (1968-1999) minęło już wiele lat, jego miejsce w literaturze słowackiej staje się z roku na rok ważniejsze. Książki tego autora są systematycznie wznawiane i pozyskują coraz to więcej serdecznych czytelników.

Od grupki bardzo utalentowanych rówieśników (jak np. wydany w Pograniczu Balla), którzy dominują obecnie na literackim rynku w Słowacji i prezentują często rozmaite odłamy z natury rzeczy dość pesymistycznego postmodernizmu, Pankovčín odróżnia się brakiem autostylizacji,

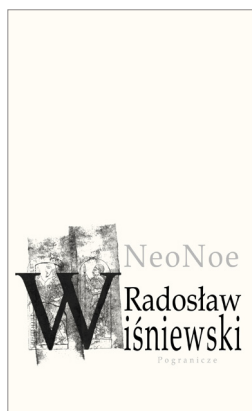
emfatycznym stosunkiem do innych, dość dobrodusznym poczuciem humoru i dyskretną poetyckością. No i surrealizm nie jest mu obcy. Ale to wszystko przeplata się jednak z realistycznym postrzeganiem uwarunkowań społecznych i egzystencjalnych dotyczących, zazwyczaj jakby programowo przeciętnych i bynajmniej nie w czepku urodzonych, opisywanych postaci. Dzięki umiejętności symultanicznego operowania wielością czasów nawet najbanalniejsze sytuacje i losy ludzkie pod piórem Pankovčína zyskują czasem zaskakująco balladyczny a nieraz i mityczny wymiar.

SERIA „INICJAL”

Inicjał – seria poetycka, której numerowane egzemplarze zawierają oryginalną grafikę, zainaugurowaną w 2008 roku tomem poezji Zbigniewa Machaja *Zima w małym mieście na granicy*. Kolejne tomy poezji to *Wiersze sejneńskie* Tomasa Venclovy, *Glosolalie* Kazimierza Brakonieckiego i *NeoNoe* Radosława Wiśniewskiego.

Radosław Wiśniewski *NeoNoe*

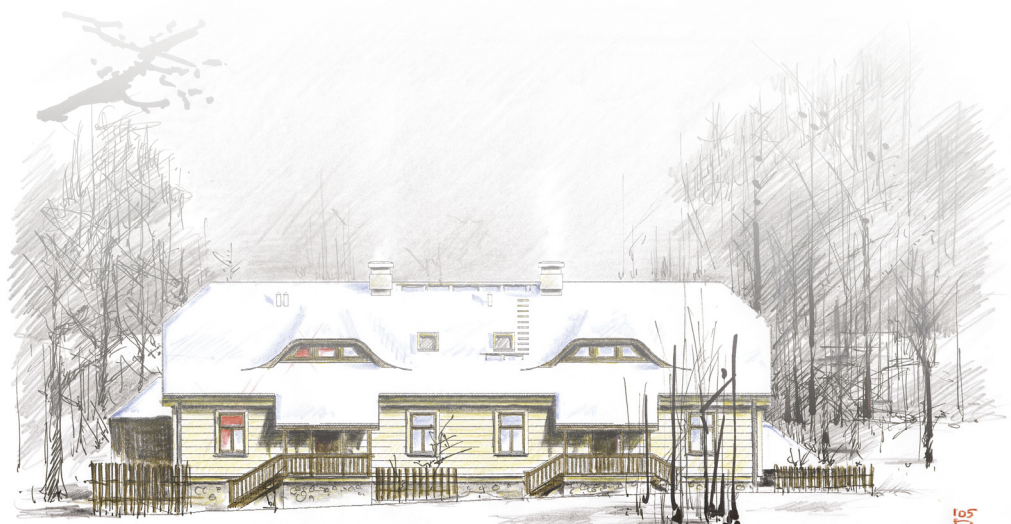
Radosław Wiśniewski urodził się w 1974 roku w Warszawie, mieszka w Brzegu nad Odrą. Absolwent psychologii na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Zawód wykonywany – biuralista. Pisze wiersze, szkice krytyczne i literackie, prozę, recenzje. Współzałożyciel „Stowarzyszenia Żywych Poetów” w Brzegu i współtwórca licznych inicjatyw z pogranicza literatury i animacji kulturalnej związanych z tą grupą. Wiersze składające się na projekt NeoNoe były częściowo publikowane m.in. w „Lampie”, „Tygodniku Powszechnym”, „Toposie”, (arkusz *wiersze dla Noemi*), „Więzi”, „Tekstuliach”, a także na blogu <http://jurodiwy-pietruch.blog.pl>.

Z recenzji czasopisma „Lampa” 12/2009:

Czego się można spodziewać po tomiku zatytułowanym NeoNoe? Metaforyki wodnej, motta z filmu Matrix i wiążących się z nim obrazów przemienionego świata, wątków biblijnych, pewnej przymieszki patosu. I Radosław Wiśniewski daje to wszystko. [...]

Obrazowanie Wiśniewskiego cechuje pewna gwałtowność, korzystnie odbijająca na tle monotonii dzisiejszej poezji. [...]

Łatwo zarzuca się takim książkom niespójność, ale też poety to kryterium nie obchodzi. Poglądy Wiśniewskiego najlepiej wyraża bowiem notka na tylnej okładce tomiku: To tomik w ciągłej drodze, stawaniu się, wspinaniu na wyżyny mówiącego podmiotu – wbrew prawu ciężenia poezji ostatnich lat, w której liczy się projekt, próba cyzelowanego języka.

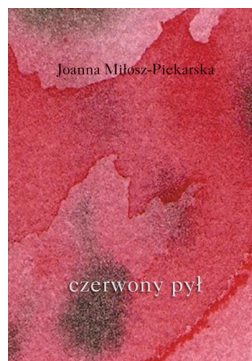
SERIA „SĄSIEDZI”

Basil Kerski, Joanna Vincenz *Świadek i historyk. Rozmowy z Arno Lustigerem*

Arno Lustiger, pochodzący z polsko-żydowskiej rodziny, kuzyn kardynała Jean-Marie Lustigera, jest dzisiaj jednym z najbardziej znanych świadków i historyków Zagłady w Niemczech.

Książka jest zbiorem rozmów, w których Arno Lustiger opowiada o tożsamości swojej polsko-żydowskiej rodziny, wspomina przedwojenny Będzin, swoją odyseję po obozach koncentracyjnych. Arno Lustiger rekonstruuje powojenny los Ocalonych, opowiada o swojej działalności naukowej i publicznej, której celem jest upamiętnienie żydowskiego ruchu oporu przeciw narodowemu socjalizmowi.

POZA SERIĄ

Joanna Miłosz-Piekarska *Czerwony pył*

Tomik poezji Joanny Miłosz-Piekarskiej, ilustrowany przez jej córkę Natalię.

Czerwony pył jest pierwszą prezentacją literacką Joanny Miłosz-Piekarskiej. Tomik zawiera wiersze z lat: 1971–2007 i jest dziennikiem lirycznym autorki, zapisem jej życia w latach 70. w Polsce, w Londynie na pierwszej posadzie, a następnie przypadkowej emigracji do Australii w 1981 i próby układania sobie życia poza krajem i rodziną. Znajdujemy również próbę opisu dzieciństwa, młodości, macierzyństwa, które przypadły na stan wojenny w Polsce

oraz czasy przełomu oraz próbę uporania się z dziedzictwem domowym. Autorka jest córką znanego dokumentalisty Andrzeja Miłozsa oraz bratanicą noblisty, Czesława.

Tom ilustrowany grafikami córki autorki, Natalii Miłosz-Piekarskiej. Wybór, układ, redakcja: Agnieszka Kosińska.

NAGRODY DLA KSIĄŻEK POGRANICZA

ANGELUS 2009 dla Josefa Škvoreckého

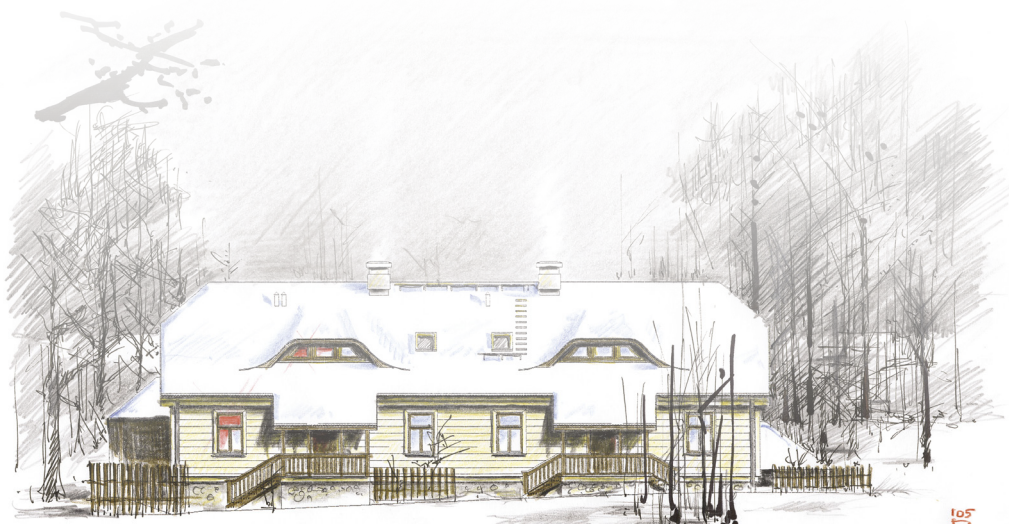
Czeski pisarz Josef Škvorecký został laureatem Literackiej Nagrody Europy Środkowej Angelus. Jury pod przewodnictwem Natalii Gorbaniewskiej nagrodziło w sobotę 5 grudnia 2009 roku jego książkę *Przypadki inżyniera ludzkich dusz* w tłumaczeniu Andrzeja S. Jagodzińskiego wydaną przez Wydawnictwo Pogranicze w serii „Meridian”. W czasie wręczenia nagrody po raz pierwszy w historii nagrody uhonorowano także tłumacza zwycięskiej książki. Literacka Nagroda Europy Środkowej Angelus to najważniejsza nagroda w dziedzinie twórczości prozatorskiej dla pisarzy pochodzących z Europy Środkowej. Wyróżnienie powstało z inicjatywy Miasta Wrocław, dla podkreślenia jej wagi ufundowano nagrodę główną wartości 150 tys. złotych.

Nagrodę wręczono podczas uroczystej gali w Teatrze Muzycznym Capitol we Wrocławiu.

W serii „Meridian” ukazały się dotychczas: *Historia kukutki i inne opowiadania* (2003, przeł. J. Stachowski) oraz *Batalion czołgów* (2004, przeł. A. Jagodziński). Teraz ukazały się *Przypadki inżyniera ludzkich dusz*, jedna z najważniejszych książek Škvoreckého, opublikowana po raz pierwszy w 1977 r. w Toronto.

Jest to napisana z ironicznym dystansem i autoironią powieść o Czechach drugiej połowy XX w. Jej osi są wykłady z literatury angloamerykańskiej prowadzone na kana-

dyjskim uniwersytecie przez czeskiego emigranta, prof. Daniela Smirzickiego. Na ten konstrukcyjny szkielet nanizane są komiczne anegdoty i dramatyczne historie, wspomnienia pierwszych miłości i pierwszych spotkań ze śmiercią, żart i groza. Wszystko to w drobnych epizodach połączonych metodą montażu filmowego tworzy kolaż literacki, panoramę ludzkich losów i wspaniałą galerię postaci – „absurdalny teatr świata”.

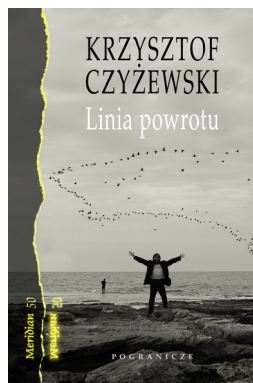

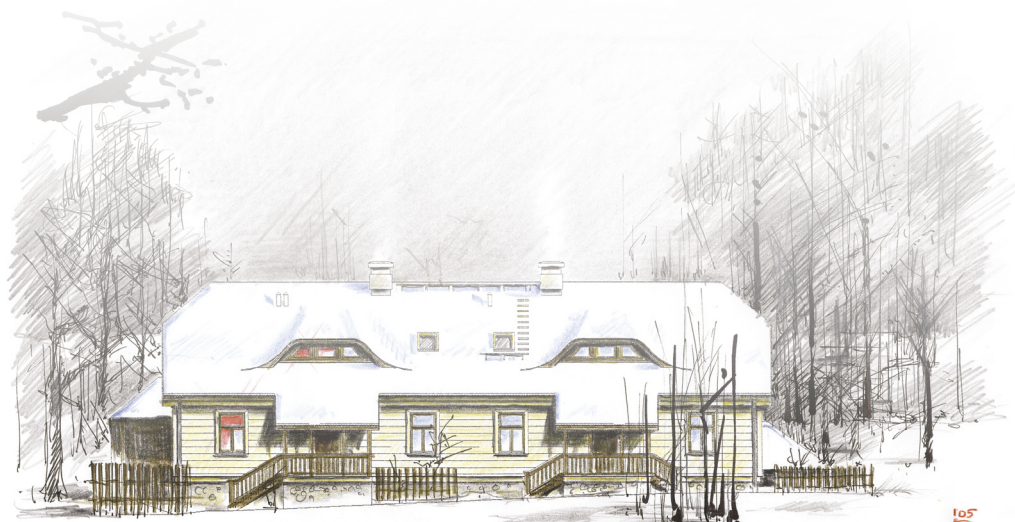
COGITO 2009 nominacja dla Krzysztofa Czyżewskiego

W 2009 r. książka autorstwa Krzysztofa Czyżewskiego *Linia powrotu. Zapiski z pogranicza*, wydana przez Pogranicza w serii „Meridian” została nominowana jako jedna z siedmiu najlepszych książek do finału Nagrody Mediów Publicznych COGITO, ufundowanej przez Telewizję Polską i Polskie Radio.

Nagroda jest przyznawana każdego roku autorowi najlepszej książki z dziedziny literatury o szczególnych walorach artystycznych, napisanej i wydanej w języku polskim, której pierwsze wydanie nastąpiło w roku poprzedzającym przyznanie nagrody.

Jury II edycji nagrody w składzie: Julia Hartwig (przewodnicząca), Jerzy Jarzębski, Adam Pomorski, Iwona Smolka, Piotr Wojciechowski nominowało siedem książek. Wśród nich, obok *Linii powrotu* są: *Fabryka muchotapek* Andrzeja Barta, *Ogrody i śmietniki* Andrzeja Dobosza, *Bambino* Ingi Iwasiów, *Utwór o Matce i Ojczyźnie* Bożeny Keff, *Dym się rozwiewa* Jacka Milewskiego oraz *Kinderszenen* Jarosława Marka Rymkiewicza. Z powodu kryzysu finansowego nagroda główna w wysokości 200 tyś. złotych w roku 2009 nie została przyznana.

NAGRODY

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski dla Krzysztofa Czyżewskiego

20 stycznia 2010 r. w sali Kolumnowej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego odbyła się uroczystość dekoracji krzyżami zasługi nadanymi przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego.

W gronie odznaczonych znaleźli się między innymi Krzysztof Czyżewski – Dyrektor Ośrodka „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” w Sejnach, a także prof. Jerzy Nikitorowicz – Rektor Uniwersytetu w Białymstoku. Otrzymali oni z rąk Pana Jacka Sasina – zastępcy szefa Kancelarii Prezydenta RP Krzyże Oficerskie Orderu Odrodzenia Polski.

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski to jedno z najwyższych polskich odznaczeń cywilnych, nadawane za wybitne osiągnięcia na polu oświaty, nauki, sportu, kultury, sztuki, gospodarki, obronności kraju, działalności społecznej, służby państwowej oraz rozwijania dobrych stosunków z innymi krajami.

Medal Tolerancji przyznany podczas Światowego Kongresu Esperanto w Białymstoku – 26 lipca 2009 – dla Ośrodka i Fundacji Pogranicze

INFORMACJA DODATKOWA DO BILANSU ZA 2009 r.

Fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej. W tym stanie ewidencja prowadzona jest na podstawie wytycznych zawartych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek nie prowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 137 z 2001 r., poz. 1539)

I Stosowane metody wyceny aktywów i pasywów

Strukturalnie majątek Fundacji ukształtował się: trwałe 64,54%, a obrotowy 35,46% wartości bilansowej. Wykazane w bilansie środki trwale uwzględniają dotychczasowe ich umorzenie.

Środki te amortyzowane są według metody liniowej przy zastosowaniu stawek zawartych w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. (z późniejszymi zmianami) o podatku dochodowym od osób prawnych. Metoda ta jest stosowana od początku istnienia Fundacji.

Środki pieniężne obejmują zarówno krajowe jak i zagraniczne, a wykazane należności są bezsporne.

Na pasywa składa się fundusz statutowy i zobowiązania krótkoterminowe. Część funduszu statutowego przeznaczona będzie na finansowanie działalności statutowej, a część stanowi równowartość nieumorzonych środków trwałych. Zobowiązania to rozrachunki z dostawcami i publiczno-prawne.

II Struktura zrealizowanych przychodów

W ciągu 2009 r. przychody wyniosły ogółem	1.737.612,04 zł
Na wartość tę złożyły się:	
1. Dotacje łącznie	1.537.693,43 zł
w tym:	
- krajowe	1.038.853,54 zł
- zagraniczne	498.839,89 zł
2. Sprzedaż wydawnictw - książek	195.248,06 zł
3. Pozostałe przychody - ogółem	4.670,55 zł

w tym:

- przychody finansowe (odsetki bankowe) 3.091,11 zł
- pozostałe 1.579,44zł.

Statut nie przewiduje dodatkowych przychodów zwiększających fundusz finansujący działalność statutową.

III Struktura kosztów stanowiących świadczenia pieniężne i niepieniężne

Ogólne wydatki (koszty), które poniosła Fundacja w 2009 r.

ukształtowały się w wysokości **914.126,50 zł**

Na wartość tę składają się:

1. wydatki na cele statutowe w kwocie **558.317,25 zł**

które dotyczą głównie następujących realizowanych programów:

- Forum Pogranicza 165.841,88 zł w tym
  - a/ Nowa Agora 129.867,98 zł
  - b/ Księga Wielkiego Księstwa Litewskiego 35.973,90 zł
- Programy edukacyjne 122.289,32 zł
- Człowiek Pogranicza 24.951,30 zł
- Program Wydawniczy 197.913,73 zł
- Biblioteka Redakcyjna 1.749,78 zł
- Promocja i rozwój 30.202,26 zł
- Gra Szklanych Paciorków 15.368,98 zł

2. Koszty administracyjne razem **343.618,46 zł**

w tym:

- zużycie materiałów, energii 15.978,22 zł
- usługi telekomunikacyjne i pocztowe 51.194,64 zł
- usługi pozostałe 25.415,95 zł
- czynsze i dzierżawy 34.616,18 zł
- wynagrodzenia z narzutami 195.355,68 zł
- podróże służbowe 4.902,79 zł
- pozostałe koszty 16.155,00 zł

3. Koszty finansowe razem **12.190,79 zł**,

- koszty finansowe (głównie różnice kursowe, odsetki bankowe) 10.375,17 zł
- pozostałe koszty finansowe 1.815,62 zł.

IV Źródła zwiększania i sposoby wykorzystywania funduszu na finansowanie działalności statutowej.

Fundusz finansowania działalności statutowej na początku 2009 roku, wynosił: 1.066.045,60 zł, a na 31 grudnia 2009 roku 1.871.910,35 zł, na zmianę tę wpłynęły:

- nadwyżka przychodów nad kosztami 823,485,54 zł
- odpisy umorzeniowe (amortyzacja środków trwałych) -17,620,79 zł

Fundacja nie udzieliła osobom trzecim żadnych gwarancji, poręczeń lub zobowiązań związanych z prowadzoną działalnością statutową.

Fundacja jest zarządzana przez czteroosobowy Zarząd Fundacji, Rada Fundacji na dzień 31 grudnia 2009 r liczyła 3 osoby, Rada Nadzorcza 3 osoby, średnie zatrudnienie w 2009 r. wynosiło 4,87 etatu. Wynagrodzenie roczne członków zarządu wyniosło 127.819,56 zł brutto, dotyczy to zatrudnienia Dyrektora Fundacji oraz prac merytorycznych z tytułu umów zleceń i o dzieło.

Została podpisana umowa o badanie sprawozdania finansowego za 2009 r. z Kancelarią Księgowo-Audytorską wpisaną pod nr 297 na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań i wynagrodzenie wyniesie 6.710,00 zł brutto.

Fundacja nie sporządza sprawozdania z przepływów środków pieniężnych.

V Tendencje zmian w przychodach i kosztach oraz składnikach majątkowych i źródłach ich finansowania.

Zakres i wysokość wydatków uzależniona jest od terminów wpływów dotacji i zakończenia zadań, na które zostały one przyznane. Terminy tych rozliczeń nie pokrywają się z okresami kalendarzowymi (latami). Rokiem obrotowym i podatkowym Fundacji jest rok kalendarzowy.

I tak:

- 1) W 2008 r. przychody były mniejsze od kosztów o 406.635,36 zł.
- 2) A w 2009 roku przychody były wyższe od kosztów o 823.485,54 zł.

Kwota ta wpłynęła na zwiększenie środków pieniężnych oraz stan funduszu działalności statutowej. Główny wpływ na powyższy stan ma promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 749.515,00 związana z budową inwestycyjną - „Międzykulturowego Centrum Dialogu w Krasnogrudzie” - realizowana w ramach projektu PL0346 dotowanego z Funduszy Norweskich i EOG. Wydatki te wyniosły 1.218.361,73 zł, w tym poniesione w bilansowym okresie 600.093,98 zł.

Środki pochodzące z przedmiotowej promesy zostaną zagospodarowane do końca realizacji projektu tj. do 31 marca 2011 r. Fundacja w 2009 r. zaciągnęła 2 krótkoterminowe pożyczki w łącznej wysokości 60.000,00 zł od Polsko-Amerykańskiego Funduszu Pożyczkowego Inicjatyw Obywatelskich

Rzeczowe składniki majątkowe - środki trwałe - uległy w 2009 r. zmniejszeniu o 17,35 %, są to odpisy umorzeniowe środków trwałych i nabycie środka trwałego. W ciągu roku zakupiony został majątek zaliczony do środków trwałych o wartości 6.302,00 zł, (sprzęt komputerowy).

Fundacja przyjęła, iż w 2009 r. środki trwałe o wartości do 3.500,00 zł zaliczane były do materiałów, zaś pozostałe środki, amortyzowane były metodą liniową za pomocą stawek przewidzianych w wykazie Rocznych Stawek Amortyzacyjnych stanowiącym załącznik nr 1 do Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 27 lipca 2002 roku (Dz.U. z 2002 r nr 141, poz.1179) wraz z późniejszymi zmianami. Do środków trwałych zaliczono bez względu na wartość dzieła sztuki.

Środki pieniężne na rachunkach bankowych i w kasie wyceniono wg wartości nominalnej.

Wydatki administracyjne poniesione w 2009 r. zmalały w stosunku do 2008 r. o 38,45 %.

W dniu 17 listopada 2009 r. Fundacja została zarejestrowana w Krajowym rejestrze sądowym jako Organizacja Pożytku Publicznego.

BILANS na dzień 31 grudnia 2009 r.

Aktywa		Stan na 31.12.2008	Stan na 31.12.2009	Pasywa		Stan na 31.12.2008	Stan na 31.12.2009
0		1	2	0		1	2
A. Aktywa trwałe	01	683.501,28	1.272,276,47	A. Fundusze własne	01	1.066.045,60	1.871.910,35
I. Wartości niematerialne i prawne	02	-	-	I. Fundusz statutowy	02	1.472.680,96	1.048.424,81
II. Rzeczowe aktywa trwałe	03	65.233,53	53.914,74	II. Fundusz z aktualizacji wyceny	03		
III. Należności długoterminowe	04	-	-	III. Wynik finansowy netto za rok obrotowy	04	-406.635,36	+823.485,54
IV. Inwestycje długoterminowe	05	618.267,75	1.218.361,73	1. Nadwyżka przychodów nad kosztami (wielkość dodatnia)	05		823.485,54
V. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	06	-	-	2. Nadwyżka kosztów nad przychodami (wielkość ujemna)	06	406.635,36	
B. Aktywa obrotowe	07	415.567,83	699.143,95	B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	07	33.023,51	99.510,07
I. Zapasy rzeczowych aktywów obrotowych	08	-	-	I. Zobowiązania długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek	08		
II. Należności krótkoterminowe	09	170.615,57	240.452,26	II. Zobowiązania krótkoterminowe i fundusze specjalne	09	31.348,06	99.510,07
III. Inwestycje krótkoterminowe	10	244.952,26	458.691,69	1. Kredyty i pożyczki	10	-	60.000,00
1. Środki pieniężne	11	244.952,26	458.691,69	2. Inne zobowiązania	11	31.348,06	39.510,07
2. Pozostałe aktywa finansowe	12	-	-	3. Fundusze specjalne	12	-	-
C. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	13	-	-	III. Rezerwy na zobowiązania	13	-	-
Suma aktywów	14	1.099.069,11	1.971.420,42	IV. Rozliczenia międzyokresowe	14	1675,45	-
				1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów	15	1675,45	-
				2. Inne rozliczenia międzyokresowe	16	-	-
				Suma pasywów	17	1.099.069,11	1.971.420,42

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ZA 2009 r.

L.p.	Treść	Okres poprzedni	Okres bieżący
A	Przychody z działalności statutowej		
	1. Składki brutto określone statutem	919.070,66	1.732.941,49
	2. Inne przychody określone statutem	919.070,66	1.709.943,58
B	Koszty realizacji zadań statutowych	760.485,70	558.317,25
C	Wynik finansowy na działalności statutowej (wielkość dodatnia lub ujemna)	+158.584,96	+1.174.624,24
D	Koszty administracyjne	558.236,16	343.618,46
E	Pozostałe przychody	69,81	1.684,40
F	Pozostałe koszty	3,00	104,96
G	Przychody finansowe	13.297,69	3.091,11
H	Koszty finansowe	20.348,66	12.190,79
I	Wynik finansowy na całokształcie działalności (C-D+E-F+G-H)	*-406.635,36	823.485,54
J	Zyski i straty nadzwyczajne 1. Zyski nadzwyczajne. 2. Straty nadzwyczajne	-	-
K	Wynik finansowy ogółem	- 406.635,35	823.485,54

* przeniesiona na fundusz działalności statutowej